

СХВАЛЕНО

педагогічною радою

Вознесенської гімназії №1

Вознесенської міської ради

Миколаївської області

Протокол №1 від 30.08.18р.

Голова педагогічної ради

Л.І. Дворецька

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом директора

Вознесенської гімназії №1

Вознесенської міської ради

Миколаївської області

Наказ №195 від 31.08.18 р.

Директор

Л.І. Дворецька

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Вознесенської гімназії №1
Вознесенської міської ради
Миколаївської області
на 2018-2019 навчальний рік

Введено в дію з 01.09.18р.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітня програма Вознесенської гімназії №1 Вознесенської міської ради Миколаївської області окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями *обов'язкових результатів навчання*, визначених Державними стандартами початкової, базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма розроблена на виконання:

- Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII
- Постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (1 клас)
- Листа МОН України від 22.05.2018 №1/9-332 «Шодо затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти
- Наказу МОН України від 21.03.2018 №268 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів
- Постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» (2-4 класи)
- Наказу МОН України від 20.04.2018 № 407 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня» (2-4 класи)
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392
- Наказу МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»
- Постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти»
- Наказу МОН України від 20.04.2018 № 406 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Освітні програми, відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти, реалізовані в закладі, спрямовані на:

- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;

- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;

РОЗДІЛ 1. ПРИЗНАЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ ТА ЗАСОБИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

Вознесенська гімназія №1 Вознесенської міської ради Миколаївської області у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерством освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, іншими нормативно-правовими актами, Статутом школи.

Головною метою навчального закладу є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності, тобто новий випускник.

Головними завданнями навчального закладу є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості учня, його здібностей і обдаровань, наукового світогляду;
- реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- генерація нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення закладу є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм, а також

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості, формують фінансову грамотність, гуманістичний світогляд та ін.. («Фінансова культура», «Україна і світовий ринок», «Етика», «Сімейна розмова»);
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (*інтелектуальної* – участь у всіх предметних та міжпредметних конкурсах різних рівнів, змаганнях ерудитів школи, міста, області; *трудової* – участь у всіх акціях по благоустрою та очистці території школи та міста; *художньо-естетичної* – участь у шкільному вокальному ансамблі «Гармонія»; *спортивної* – участь у шкільних спортивних гуртках з волейболу, баскетболу, гандболу та різноманітних спортивних змаганнях);
- поглиблене вивчення предметів: біології, хімії, математики, англійської мови;
- надання учням можливості вибору профілю навчання

У гімназії створені та функціонують: предметні кафедри, творчі групи, методичні підрозділи «Нова школа-нові стандарти» психологічна та соціальна служби.

Ефективному управлінню якості освітньої діяльності в школі сприяють система ІСУО та програма КУРС Школа.

Навчальний заклад несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання Державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- дотримання фінансової дисципліни.

У відповідності до чинного законодавства Вознесенська гімназія №1 Вознесенської міської ради Миколаївської області здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь - початкова загальна середня освіта;

II ступінь - базова загальна середня освіта;

III ступінь - профільна загальна середня освіта.

Призначення кожного ступеня навчання визначається Типовим положенням про загальноосвітній навчальний заклад та окреслено у відповідних освітніх програмах.

РОЗДІЛ 2. ОПИС "МОДЕЛІ" ВИПУСКНИКА ГІМНАЗІЇ

Випускник нашої гімназії - особистість цілісна, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;

патріот - з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини;

інноватор - здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

Освітній процес у школі спрямований на формування у випускника школи ключових компетентностей необхідних для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- готовність до вибору професії відповідно до своїх здібностей та можливостей, потреб ринку праці.

Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набувають під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читати і розуміти прочитане, висловлювати думку усно і письмово, критично мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект, здатність співпрацювати в команді.

РОЗДІЛ 3. ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ГІМНАЗІЇ

Враховуючи призначення і місце школи в освітньому просторі міста школа працює над досягненням таких цілей та задач:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;

- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

РОЗДІЛ 4. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБҐРУНТУВАННЯ

Основним документом, що регулює навчально-виховний процес у закладі, є робочий навчальний план, що складений на основі Типових навчальних планів, розроблених та затверджених Міністерством освіти і науки України, із конкретизацією варіативної частини і визначенням профілю навчання. Зміст навчального плану є механізмом реалізації змісту освіти та одним із засобів формування "моделі" випускника кожного ступеня навчання. Починаючи з I ступеня, в школі функціонує система факультативів та гуртків, яка дозволяє зробити освітній простір єдиним і таким, що тісно пов'язує різні вікові етапи в навчанні різних дисциплін.

Мета та завдання базового навчання полягає у створенні освітнього простору для здійснення самовизначення учнів основної школи до вибору профілю подальшого навчання. Допрофільне навчання у 8,9 класах має стати етапом «академічної мобільності» випускників основної школи, готовності до свідомого вибору профілю навчання у школі III ступеня. Зміст базової і повної середньої освіти створює передумови для всебічного розвитку особистості і визначається на засадах науковості і систематичності знань, їх значущості для соціального становлення людини.

Основна школа забезпечує базову загальну середню освіту, що разом із початковою є фундаментом загальноосвітньої підготовки, формує в учнів готовність до вибору і реалізації шляхів подальшого здобуття освіти. Зміст освіти на цьому ступені є єдиним для всіх учнів.

У старшій школі навчання є профільним. При формуванні змісту допрофільної освіти та варіативної складової навчального було максимально враховано освітні потреби учнів і батьків, що впливають з результатів анкетування, опитування, моніторингу навченості та природніх задатків здобувачів освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів складає 3500 годин, для 5-9-х класів закладу складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік, для 10-11-х класів – 2590 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах відповідного рівня.

Клас	Кількість годин на рік
1 клас	805
2 клас	875
3 клас	910
4 клас	910
Разом	3500
5 клас	1050
6 клас	1155
7 клас	1172,5
8 клас	1207,5
9 клас	1260
Разом	5845
10 клас	1330
11 клас	1330
Разом	2660

Базові навчальні предмети, що становлять інваріантну складову змісту середньої освіти, є обов'язковими і вивчатимуться на рівні державного стандарту на всіх профілях. Профільні загальноосвітні предмети - це той цикл предметів, який реалізуватиме цілі, завдання і зміст кожного конкретного профілю. Профільно вивчатимуться такі цикли предметів, відповідно до профілів: природничо-математичний(напрямок-біолого-хімічний), гуманітарний (напрямок-іноземна філологія).

Враховуючи кадрове, навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення, запити учнів 10-11 класів як вибірково-обов'язкові предмети здобувачі освіти вивчатимуть інформатику та мистецтво. З метою врахування індивідуальних освітніх потреб та інтересів школярів, діагностування прогалин в знаннях учнів, організації роботи зі здібними та обдарованими учнями, підготовкою учнів до ЗНО проводяться індивідуальні та групові заняття з різних дисциплін.

Відповідно до робочого навчального плану педагогічні працівники навчального закладу самостійно добирають програми, підручники, навчальні посібники, що мають гриф Міністерства освіти і науки України, а також науково-методичну літературу, дидактичні матеріали, форми, методи, засоби навчальної роботи, що мають забезпечувати виконання статутних завдань та здобуття освіти на рівні державних стандартів.

РОЗДІЛ 5. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Школа працює за п'ятиденним робочим тижнем для 5-7-х класів, для 8-11-х – шестиденний; вихідний день неділя.

Відповідно до Закону України „Про освіту” тривалість уроку в 2-4-х класах встановлюється 40 хвилин, в 1-х класах - 35 хвилин, в 5-11-х – 45 хвилин.

Тривалість перерв після 1,5,6-го уроків – 10 хв., 2,3,4-го уроків – 20хв.

Школа працює в такому режимі:

1-4 класи – початок занять о 8.00

5-11 класи - початок занять о 8.00.

Для учнів 1-4-х класів за бажанням їхніх батьків або осіб, які їх замінюють, працюють 4 групи продовженого дня.

Відповідно Закону України „Про освіту” кожен навчальний рік розпочинається 1 вересня святом - День знань.

Структура навчального року (тривалість навчальних занять, поділ на семестри та режим роботи) встановлюються навчальним закладом у межах часу, передбаченого робочим навчальним планом, за погодженням з управлінням освіти і науки Вознесенської міської ради. Тривалість канікул протягом навчального року не повинна становити менш як 30 календарних днів.

Крім різних форм обов’язкових навчальних занять, у закладі проводяться індивідуальні, групові, факультативні та інші позакласні заняття та заходи, що передбачені окремим розкладом і спрямовані на задоволення освітніх інтересів учнів та на розвиток їх творчих здібностей, нахилів і обдаровань.

Згідно статті 12 р.ІІ Закону України „Про освіту” навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, основної та старшої школи, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі зовнішнього незалежного оцінювання.

Рішенням педагогічної ради гімназії визначено недоцільність проведення навчальної практики та навчальних екскурсій, так як у навчальному закладі запроваджено вивчення навчальних предметів на профільному і поглибленому рівнях, широкий спектр предметів варіативної складової забезпечує достатню практичну та професійно-орієнтаційну спрямованість освітнього процесу, створено умови для спостереження та дослідження учнями явищ природи і процесів життєдіяльності суспільства, розширення світогляду школярів, формування в них життєво необхідних компетенцій.

Зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти здійснюється без конкурсу відповідно до території обслуговування, яка закріплена міською радою чи її виконавчим комітетом та у відповідності з Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 року №367.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 зі змінами внесеними наказом № 921 від 17.08.2012 та № 401 від 08.04.2016.

РОЗДІЛ 6. ПОКАЗНИКИ (ВИМІРНИКИ) РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

На рівні школи розроблена система показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє судити про те, наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний "продукт" діяльності школи відповідає ідеальній "моделі" випускника. При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є :

- кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин протягом 5 років, атестація – 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація – 1 раз на 3 роки, участь у різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, ковчингах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – протягом року);
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність документів, визначених нормативно- правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури з усіх навчальних дисциплін для самостійної роботи та дистанційного навчання– 2 рази на рік);
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (відповідність ліцензійним та акредитаційним вимогам: шкільні кабінети, класні кімнати, спортзал, бібліотека, сучасна їдальня, буфет, наявність інтернету – 2 рази на рік);
- якість проведення навчальних занять (вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-узагальнюючий контроль – за потребою);
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (вивчення рівня навчальних досягнень з предмета – 1 раз на 5 років, циклу предметів – за потребою, освітньої галузі – 1 раз на 5 років, різні види оцінювання, що відповідають «Загальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета - на кожному уроці), тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру, річне – в кінці року, державна підсумкова атестація – в кінці навчального року, зовнішнє незалежне оцінювання – в кінці навчального року, результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня – протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях – протягом навчального року,

- інтелектуальних випробовуваннях – протягом навчального року);
- моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти (соціологічні (анонімні) опитування учнів і випускників – 1 раз на рік);
- продовження навчання (аналіз вступу у ВНЗ України та за її межами - 1 раз на рік).

Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти в гімназії є:

- оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в школі;
- постійний моніторинг змісту освіти;
- спостереження за реалізацією освітнього процесу;
- моніторинг технологій навчання;
- моніторинг ресурсного потенціалу гімназії;
- моніторинг управління ресурсами та процесами;
- спостереження за станом соціально-психологічного середовища закладу;
- контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
- розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні.

РОЗДІЛ 7. ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ, ВИХОВАННЯ І СОЦІАЛІЗАЦІЇ В ГІМНАЗІЇ

Виховання учнів у навчальному закладі здійснюється під час проведення уроків, у процесі позаурочної та позашкільної роботи. Цілі виховного процесу в навчальному закладі визначаються на основі принципів, закладених у Конституції та законах України, інших нормативно-правових актах.

Весь навчально-виховний процес у школі зорієнтований на учня, розвиток його талантів, виховання на цінностях, цінностях загальнолюдських, цінностях поваги до іншої людини, цінностях любові до власної країни. Це пронизує весь зміст освіти і весь процес навчання. Виховання позитивних рис характеру та чеснот здійснюється через наскрізний досвід та зміст освіти.

Роль окремих виховних моментів під час навчання за наскрізними темами різна і залежить від їх мети і змісту та від того, наскільки тісно той чи інший захід пов'язаний із конкретною наскрізною темою, життєвим досвідом учнів та їх інтересами. Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального та виховного середовища, а зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного розвитку учня.

Наскрізнi лiнii

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцii ключових i загальнопредметних компетентностей, навчальних предметiв та предметних циклiв, вони враховуватимуться при формуваннi шкiльного середовища.

Наскрізнi лiнii є соцiально значимими надпредметними темами, якi допомагають формуванню в учнiв уявлень про суспiльство в цiлому, розвивають здатнiсть застосовувати отриманi знання у рiзних ситуацiях.

Мета наскрізних лiнiй – «сфокусувати» увагу й зусилля вчителiв-предметникiв, класних керiвникiв, зрештою, усього педагогiчного колективу на досягненнi життєво важливої для учня й суспiльства мети, увиразнити ключовi компетентностi.

1. Для наскрізнi лiнii «*Екологiчна безпека та сталий розвиток*»– це формування в учнiв соцiальної активностi, відповідальностi й екологiчної свiдомостi, у результатi яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкiлля, усвiдомлюючи важливість сталого розвитку для збереження довкiлля й розвитку суспiльства.
2. Метою вивчення наскрізнi лiнii «*Громадянська відповідальнiсть*» є формування відповідального члена громади й суспiльства, який розумiє принципи й механiзми його функцiонування, а також важливість нацiональної iнiцiативи. Ця наскрізна лiнiя освоюється через колективну дiяльнiсть – дослiдницькi роботи, роботи в групi, проекти тощо, яка розвиває в учнiв готовнiсть до спiвпрацi, толерантнiсть щодо рiзноманiтних способiв дiяльностi i думок.
3. Завданням наскрізнi лiнii «*Здоров'я i безпека*» є становлення учня як емоцiйно стiйкого члена суспiльства, здатного вести здоровий спiсiб життя i формувати навколо себе безпечно життєве середовище.
4. Вивчення наскрізнi лiнii «*Пiдприємливiсть i фiнансова грамотнiсть*» забезпечить краще розумiння молодим поколiнням українцiв практичних аспектiв фiнансових питань (здiйснення заощаджень, iнвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо); сприятиме розвитковi лiдерських iнiцiатив, здатностi успішно дiяти в технологiчному швидкозмiнному середовищi.

Ключовi компетентностi

1. Спiлкування державною (i рiдною у разi вiдмiнностi) мовами. Це вмiння усно i письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говорiння, читання, письмо, застосування мультимедiйних засобiв). Здатнiсть реагувати мовними засобами на повний спектр соцiальних i культурних явищ – у навчаннi, на роботi, вдома, у вiльний час. Усвiдомлення ролi ефективного спiлкування.
2. Спiлкування iноземними мовами. Умiння належно розумiти висловлене iноземною мовою, усно i письмово висловлювати i тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говорiння, читання i

- письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.
3. Математична грамотність. Уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем.
 4. Компетентності в природничих науках і технологіях. Наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.
 5. Інформаційно-цифрова компетентність передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, роботи з базами даних, навички безпеки в Інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).
 6. Уміння навчатися впродовж життя. Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою навчальну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя.
 7. Соціальні і громадянські компетентності. Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів.
 8. Підприємливість. Уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Здатність до підприємницького ризику.
 9. Загальнокультурна грамотність. Здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ця компетентність передбачає глибоке розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших.
 10. Екологічна грамотність і здорове життя. Уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку,

усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання та виховної діяльності, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких на засіданнях клубів звітують про виконану роботу перед комісією, до складу якої увійдуть учні, батьки, вчителі.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

РОЗДІЛ 8. ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Реалізація змісту освіти у закладі та досягнення прогнозованого результату її роботи забезпечується програмно-методичним матеріалом, що відповідає Переліку навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти I,II,III ступенів, затвердженого наказами МОН від 07.06.2017 №804, від 23.10.2017 №1407, 24.11.2017 №1539, 14.07.2016 №826, від 29.05.2015 №584.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА **школи II ступеня** **(базова загальна середня освіта)**

Базова середня освіта – це другий рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій, забезпечує базову загальну середню освіту, що разом із початковою є фундаментом загальноосвітньої підготовки, формує в учнів готовність до вибору і реалізації шляхів подальшого здобуття освіти.

Освітня програма базової середньої освіти є продовженням освітньої програми початкової середньої освіти.

Базова середня освіта передбачає поділ на два цикли – 5–6 класи (адаптаційний) і 7–9 класи (базове предметне навчання), що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти. На цьому рівні буде закладено базу свідомого самовизначення учня як особистості, члена сім'ї, нації і суспільства, здатність терпимо і з розумінням ставитися до різноманіття світу і людей. Перший цикл буде пробуджувати і підтримувати інтерес до сфер знань і діяльності, передбачених навчальною програмою.

Другий цикл базової середньої освіти сприятиме формуванню учнів як відповідальних членів суспільства, здатних самостійно долати проблеми повсякденного життя, вибирати шлях подальшого навчання відповідно до своїх інтересів і здібностей. Навчання буде здебільшого предметним. Частина часу буде відведена на предмети за вибором. Після завершення базової середньої освіти учень буде усвідомлювати, які ціннісні орієнтири лежать в основі його вчинків, спиратися на сильні риси свого характеру, відчувати відповідальність за результати своєї діяльності.

Метою базової середньої освіти є створення умов для досягнення випускниками базової школи очікуваних результатів: знань, умінь, навичок, компетенцій і компетентностей, визначених особистісними, сімейними, громадськими, державними потребами і можливостями учня середнього шкільного віку, індивідуальними особливостями його розвитку і стану здоров'я, продовження навчання в профільній школі.

Завдання:

- Засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм на основі вимог стандартів.
- Якісне засвоєння іноземних мов – англійської, німецької або французької.
- Підвищення мотивації навчання школярів через активізацію пізнавальної
- діяльності, розвиток загальних і індивідуальних здібностей.
- Розвиток в учнів здатності до дослідницької діяльності, самостійного досягнення мети на основі застосування проектної діяльності в рамках

- предметів навчального плану.
- Формування духовно-розвинутої, творчо обдарованої особистості учня на основі сучасних технологій виховання, інтеграції зусиль школи, сім'ї та громадськості.
- Збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я та безпеки учнів, забезпечення їх емоційного благополуччя через систему роботи по пропаганді здорового способу життя, профілактики шкідливих звичок, створення комфортного та безпечного освітнього середовища.

Освітня програма школи II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року №405.

Програма окреслює підходи до планування й організації школою єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, коротко вказує відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програма розроблена з урахуванням психолого-педагогічних особливостей розвитку дітей 11-15 років, пов'язаних:

- з переходом від навчальних дій, характерних для початкової школи і здійснюваних тільки спільно з класом під керівництвом вчителя, до нової внутрішньої позиції учнів - спрямованості на самостійний пізнавальний пошук, постановку навчальних завдань, ініціативу в організації навчального співробітництва;

- із здійсненням на кожному віковому рівні (11-13 і 14-15 років) якісного перетворення навчальних дій моделювання, контролю та оцінки і проектування власної навчальної діяльності та побудови життєвих планів;

- з формуванням в учня наукового типу мислення, який орієнтує його на загальнокультурні цінності, норми, і закономірності взаємодії з навколишнім світом;

- з оволодінням комунікативними засобами і способами організації кооперації і співробітництва; розвитком навчального співробітництва, що реалізується у відносинах учнів з учителем і однолітками;

- зі зміною форми організації навчальної діяльності та навчального співробітництва від класно-урочної до лабораторно-семінарської та лекційно-лабораторної, дослідницької.

Перехід учня в основну школу збігається з складною фазою розвитку дитини (11-13 років, 5-7 класи) - початком переходу від дитинства до дорослості, при якому основним і специфічним в особистості підлітка є виникнення і розвиток у нього самосвідомості - уявлення про те, що він вже не дитина, тобто почуття дорослості, а також внутрішньої переорієнтацією

підлітка з правил і обмежень, пов'язаних з мораллю слухняності, на норми поведінки дорослих.

Другий етап підліткового розвитку (14-15 років, 8-9 класи) характеризується рядом наступних психолого-фізіологічних змін:

- стрибкоподібним характером розвитку, появою у підлітка значних суб'єктивних труднощів і переживань;

- прагненням підлітка до спілкування та спільної діяльності з однолітками;

- особливою чутливістю до морально-етичного «кодексу дружби», в якому задані найважливіші норми соціальної поведінки дорослого світу; - загостреною сприйнятливостю до засвоєння норм, цінностей і способів поведінки, які існують в світі дорослих і в їх відносинах;

- складними поведінковими проявами, спричиненими протиріччям між потребою у визнанні їх дорослими з боку оточуючих і власної невпевненістю в цьому;

- зростанням інформаційних перевантажень, обсягів і способів отримання інформації (ЗМІ, телебачення, Інтернет).

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Загальний обсяг навчального навантаження:

5 клас	1050
6 клас	1155
7 клас	1172,5
8 клас	1207,5
9 клас	1260
Разом	5845 год

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено в навчальних планах школи II ступеня, що складені на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

**Робочий навчальний план
для 5-9-х класів з українською мовою навчання
на 2018-2019 н.р.**

(5-7 класи – п'ятиденний тиждень, 8-9 класи – шестиденний тиждень)

Робочі навчальні плани складені відповідно до нових Типових освітніх програм, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року №405, №406, №408:

- для **5-А, 6-А, 7-А** класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 1);

- для **5-Г, 6-Г, 7-Г, 8-Г, 9-Г** класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 10);

- для **8-М та 9-М** класів за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 8);

Освітні галузі	Предмети	Класи										
		5а	5г	6а	6г	7а	7г	8м	8г	9м	9г	Разом
		Укр. мова навчання	Вивч. 2 іноз. мов	Укр. мова навчання	Вивч. 2 іноз. мов	Укр. мова навчання	Вивч. 2 іноз. мов	Поглиб. л. математ.	Вивч. 2 іноз. мов	Поглиб. л. математи	Вивч. 2 іноз. мов	
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	3,5	3,5	2,5	2,5	2	2	2	2	27
	Українська література	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
	Іноземна мова (англ.)	3	3	3	2	3	2	2	2+	2	2+	24
	Друга іноземна мова	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	10
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Суспільство з навство	Історія України	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5	12
	Всесвітня історія	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	8
	Правознавство	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	6
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	6
	Мистецтво	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	4

Математика	Математика	4	4	4	4	-	-	-	-	-	-	16
	Алгебра	-	-	-	-	2	2	2+ 3	2	2+ 3	2	18
	Геометрія	-	-	-	-	2	2	2+ 1	2	2+ 1	2	14
Природознавство	Природознавство	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	4
	Біологія	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2	16
	Географія	-	-	2	2	2	2	2	2	1,5	1,5	15
	Фізика	-	-	-	-	2	2	2	2	3	3	14
	Хімія	-	-	-	-	1,5	1,5	2	2	2	2	11
Технології	Трудове навчання	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	14
	Інформатика	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	14
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів								3,5+ 0,5		3+ 1		
Разом		23,5 +3	25,5 +3	26,5 +3	27,5 +3	28 +3	29 +3	31,5 +3	29,5 +3	33 +3	31 +3	315
<i>Варіативна складова</i>		3,5	2,5	3,5	3,5	2,5	3	2- 0,5	3,5	1-1	2	25,5
<i>Взято з варіативної складової</i>		3,5	2,5	2	3	2,5	2,5	1,5	3,5	-	2	23
Додатковий години для вивчення предметів		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	-	1	-	2	6
Українська мова		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5					3
Англійська мова		-	-	-	-	-	-	-	1		2	3
Факультативи		1,5	1,5	1,5	1,5	1	-	1,5	0,5			9
Етика		1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	4
«Сімейна розмова»								0,5	0,5			1
«Будуємо майбутнє разом»		0,5	0,5	0,5	0,5							2
«Зелена архітектура шкільного подвір'я»								1				1
«Фінансова культура»						1						1
Групові та індивідуальні заняття		1,5	0,5	-	1	1	2	-	2	-	-	8
Природознавство		1										1
Історія		0,5	0,5									1
Математика					1		1		1			3
Українська мова						1	1		1			3
<i>Гранично допустиме навантаження на 1 учня</i>		28	28	31	31	32	32	33	33	33	33	
<i>Всього (без урахування поділу класу на групи)</i>		27 +3	28 +3	28,5 +3	30,5 +3	30,5 +3	31,5 +3	33+ 3	33+ 3	33+ 3	33+ 3	338

* За рішенням педагогічної ради (протокол №6 від 19.03.2015 року) викладаються два окремі курси «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво».

****За рішенням педагогічної ради від 28.03.2018 року, протокол №4 поглиблено в 8-М класі вивчається математика**

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)**

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Інформатика
8.	Історія України
9.	Математика
10.	Мистецтво
11.	Основи здоров'я
12.	Природознавство
13.	Трудове навчання
14.	Фізика
15.	Фізична культура
16.	Хімія
17.	Іноземні мови

Реалізація освітніх галузей

Навчальні плани реалізують освітні галузі Базового навчального плану Державного стандарту через інтегровані курси і навчальні предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури
Суспільствознавство
Мистецтво
Математика
Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується у п'ятих класах через навчальний предмет «Історія України (Вступ до історії)» та у шостих класах через інтегрований курс «Історія України. Всесвітня історія, у 7-х класах за оновленою програмою «Історія України. Всесвітня історія».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується навчальними предметами «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво» (рішення педагогічної ради від 19.03.2015 року, протокол №6) для учнів 5-7-х класів.

Учні 5-6 класів за рахунок годин варіативної складової вивчатимуть курс за вибором «Етика» (1 година);

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Досягнення мети та виконання завдань базової середньої освіти забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;</p>

		<p>ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для</p>

	компетентність	розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну

		<p>роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна

та громадянська компетентності формуються засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів, що враховані при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального середовища, окремі предмети, предмети за вибором, роботу в проектах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Формування компетентностей відбувається через постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності з практичним спрямуванням, встановлення та реалізацію в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Базова середня освіта здобувається після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року розпочинають здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття, практичні заняття і заняття практикуми, оглядова конференція (для 8-9 класів), оглядова екскурсія.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в школі передбачає здійснення відповідних процедур та заходів за напрямками:

1. Управління якістю освітньою діяльністю та розвитком школи.
3. Якість складу педагогічного колективу. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників.
4. Дитиноцентричне навчання, викладання та оцінювання здобувачів освіти.
5. Академічна культура. Запобігання та виявлення академічного плагіату.
6. Навчальні ресурси і підтримка учнів. Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу.
7. Інформаційний менеджмент. Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом.
8. Публічна інформація.

Внутрішні чинники якості загальної середньої освіти :

- якість основних умов освітнього процесу;
- якість реалізації освітнього процесу;
- якість результатів освітнього процесу.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Критерії, правила та процедури оцінювання здобувачів освіти

Оцінювання якості знань здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти».

Критерії оцінювання та очікувані результати освітньої діяльності учнів є обов'язковою складовою навчальної програми предмета. На початку вивчення теми вчитель повинен ознайомити учнів з системою та критеріями її оцінювання.

Для врахування думки учнів щодо якості та об'єктивності системи оцінювання проводяться щорічні соціологічні (анонімні) опитування учнів і випускників, а також моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти.

Результати оцінювання здобувачів освіти обговорюються на засіданні педагогічної ради школи.

Оцінки слугують для аналізу індивідуального прогресу і плануванню індивідуального темпу навчання, а не ранжуванню учнів. Оцінки розглядаються як рекомендація до дії, а не присуд.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

школи III ступеня

(профільна загальна середня освіта)

Профільна середня освіта – це третій рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає третьому рівню Національної рамки кваліфікацій, і є останнім етапом одержання повної загальної середньої освіти, на якому в свідомості учнів формується цілісна картина світу, випускники старшої школи володіють способами пізнавальної та комунікативної діяльності, умінням одержувати інформацію з різних джерел і самостійно опрацьовувати її, застосовувати набуті знання в повсякденному житті та готові до свідомого вибору та самореалізації.

Метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності.

Профільне навчання є одним із ключових напрямів модернізації та удосконалення системи освіти нашої держави й передбачає реальне й планомірне оновлення школи старшого ступеня і має найбільшою мірою враховувати інтереси, нахили і здібності, можливості кожного учня, у тому числі з особливими освітніми потребами, у контексті соціального та професійного самовизначення і відповідності вимогам сучасного ринку праці. При цьому реалізується принцип особистісно орієнтованого навчання, створюються найоптимальніші умови для професійного самовизначення та подальшої самореалізації випускників, продовження освіти та початку професійної діяльності.

Мета профільного навчання – забезпечення умов для якісної освіти старшокласників у відповідності з їхніми індивідуальними нахилами, можливостями, здібностями і потребами, забезпечення професійної орієнтації учнів на майбутню діяльність, яка користується попитом на ринку праці, встановлення наступності між загальною середньою і професійною освітою, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації.

Профільна школа є інституційною формою реалізації цієї мети.

Основні завдання профільного навчання

- створення умов для врахування й розвитку навчально-пізнавальних і професійних інтересів, нахилів, здібностей і потреб учнів старшої школи в процесі їхньої загальноосвітньої підготовки;
- забезпечення наступності між загальною середньою та професійною освітою, можливості отримати професію;
- сприяння професійній орієнтації і самовизначенню старшокласників,

соціалізації учнів незалежно від місця проживання, стану здоров'я тощо;

- здійснення психолого-педагогічної діагностики щодо визначення готовності до прийняття самостійних рішень, пов'язаних з професійним становленням;
- сприяння у розвитку творчої самостійності, формуванні системи уявлень, ціннісних орієнтацій, дослідницьких умінь і навичок, які забезпечать випускнику школи можливість успішно самореалізуватися;
- продовження всебічного розвитку учня як цілісної особистості, його здібностей і обдарувань, його духовності й культури, формування громадянина України, здатного до свідомого суспільного вибору.

Освітня програма школи III ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року №24 (11 класи) та від 23 листопада 2011 року № 1392 (10-11 класи) «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» на основі Типових освітніх програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року №408 та 406. Освітня програма школи окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма повної середньої освіти є продовженням освітньої програми базової середньої освіти. Програма розроблена з урахуванням психолого-педагогічних особливостей розвитку дітей 16-18 років. Програма враховує, що провідною діяльністю учнів даного вікового періоду є самовизначення як практика формування, пов'язана з конструюванням можливих образів майбутнього, проектуванням і плануванням в ньому своєї індивідуальної траєкторії (свого шляху). Так як формування старших школярів відбувається через набуття практичного мислення, то одиницею організації змісту освіти стає «проблема» і проблемна організація навчального матеріалу, що передбачає особистісно-компетентнісну організацію навчальної діяльності.

До очікуваних результатів засвоєння основної освітньої програми належать:

- Загальні навчальні вміння, навички і способи діяльності
- Пізнавальна діяльність
- Інформаційно-комунікативна діяльність
- Рефлексивна діяльність.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- принцип інтегрування навчальних предметів всередині і поза освітніх областей;
- принцип диференційованого підходу до навчання;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей;
- принцип взаємозв'язку навчальної та позанавчальної діяльності.

Загальний обсяг навчального навантаження:

Клас	Години
10 клас	1330 годин
11 клас	1330 годин
Разом	2660 години

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено в навчальних планах школи III ступеня, що складені на основі Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року №406 та №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», в рамках навчальних планів (таблиці 1-3 та таблиці 1-26 відповідно наказів). Зокрема, 10-11 класи – таблиця 2-3, 11 класи – таблиця 6,9.

У 2018/2019 навчальному році у школі сформовано такі профілі навчання: природничо-математичного напрямку: 10-П, 11-П класи – біолого-хімічний профіль, філологічний напрямку: 10-Г, 11-Г – профіль іноземна філологія, з врахуванням побажань учнів, батьків, матеріально-технічної бази, навчально-методичного та кадрового забезпечення та з метою якісної реалізації профілів.

Робочий навчальний план
Вознесенської гімназії №1
Вознесенської міської ради Миколаївської області
для 10-х класів з українською мовою навчання
на 2018-2019н.р.
(шестиденний тиждень)

Робочий навчальний план для 10-П, 10-Г класів складений за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (таблиця 2 та таблиця 3).

Предмети	10-П	10-Г	Разом
	Біолого-хімічний профіль	Іноземної філології профіль	
Базові предмети	29,5	30	59,5+6
Українська мова	2	2	4
Українська література	2	2	4
Іноземна мова (англ.)	2	5	7
Друга іноземна мова	-	3	3
Зарубіжна література	1	1	2
Історія України	1,5	1,5	3
Всесвітня історія	1	1	2
Громадянська освіта	2	2	4
Алгебра і початки аналізу	1,5	1,5	3
Геометрія	1,5	1,5	3
Біологія і екологія	5	2	7
Географія	1,5	1,5	3
Фізика і астрономія	3	3	6
Хімія	4	1,5	5,5
Фізична культура**	3	3	6
Захист Вітчизни	1,5	1,5	3
Вибірково-обов'язкові предмети	3	3	6
Мистецтво	1,5	1,5	2
Інформатика	1,5	1,5	4
Разом	32,5+3	33+3	71,5
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	2,5	2	4,5
<i>Взято з варіативної складової:</i>	2,5	2	4,5
Факультативи:	0,5	-	0,5

Україна і світовий ринок	0,5	-	0,5
Групові заняття:	2	2	4
Українська мова	1	1	2
Хімія	1	-	1
Математика		1	1
Разом	35+3	35+3	76
<i>Гранично допустиме на. 1 учня</i>	33	33	
<i>Всього фінансується (без поділу на групи)</i>	38	38	

¹ Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Робочий навчальний план
Вознесенської гімназії №1
Вознесенської міської ради Миколаївської області
для 11-х класів з українською мовою навчання
на 2018-2019н.р.
(шестиденний тиждень)

Предмети	11-П	11-Г	Разом
	Біолого-хімічний профіль	Іноземної філології профіль	
Українська мова	1	2	3
Українська література	2	2	4
Іноземна мова (англ.)	3	5	8
Друга іноземна мова	-	3	3
Зарубіжна література	1	3	4
Історія України	1,5	1,5	3
Всесвітня історія	1	1	2
Громадянська освіта: Людина і світ	0,5	0,5	1
Економіка	1	1	2
Художня культура	0,5	0,5	1
Алгебра	1,5+1,5*	1,5**	4,5
Геометрія	1,5+0,5*	1,5**	3,5
Астрономія	0,5	0,5	1
Біологія	5	1,5	6,5
Фізика	2	2	4
Хімія	6	1	7
Екологія	0,5	0,5	1
Інформатика	1	1	2
Технології	1	1	2
Фізична культура	2	2	4

Захист Вітчизни	1,5	1,5	3
Разом	34+2	31,5+2	69,5
Додатковий час на поглиблене вивчення предметів, введення курсів за вибором, факультативів (<i>варіативна складова</i>)	2	4,5	6,5
Взято з варіативної складової:	2	3	5
Додаткові години на вивчення предметів	1	-	1
Українська мова	1	-	1
Навчальні предмети <i>Інваріантна складова</i>	11-П	11-Г	
	Біолого-хімічний профіль	Іноземної філології профіль	
Групові заняття:	1	3	4
Історія України	-	1	1
Українська мова	1	1	2
Математика	-	1	1
Разом	36+2	34,5+2	74,5
Гранично допустиме на. 1 учня	33	33	
Всього фінансується (без поділу на групи)	38	38	

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлено відповідно до вимог Закону України „Про загальну середню освіту”. Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 зі змінами внесеними наказом № 921 від 17.08.2012 та № 401 від 08.04.2016.

У закладі здійснюється розподіл класу за групами при вивченні таких предметів:

- іноземної мови в 10-Г, 11-Г класах– за рахунок вивчення двох іноземних мов (англійської та французької (або німецької) різними підгрупами, в 10-П класі (англійська мова) – за рахунок наповнюваності в класі;
- інформатики в 10-11-х класах.

Навчальний план для 10-11-х класів школи розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття.

Навчальний план для 10 класів складений у відповідності до другого варіант (*таблиця 2*). Окремі базові предмети, які вивчаються як окремі предмети в філологічному та природничо-математичному напрямку,

доповнені годинами з варіативної складової для вивчення їх на профільному рівні. Як наслідок сформовано два класи: філологічний (іноземна філологія) та біолого-хімічний.

11 класи продовжують вивчати предмети у відповідності до філологічний (іноземна філологія) та біолого-хімічного профілів.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах

Перелік навчальних програм

для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня (10 класи)
(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407, від 24.11.2017 № 1539)

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Рівень стандарту
2.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
3.	Географія	Рівень стандарту
4.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
5.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
6.	Захист Вітчизни	Рівень стандарту
7.	Інформатика	Рівень стандарту
8.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
9.	Правознавство	Рівень стандарту
10.	Мистецтво	Рівень стандарту
11.	Українська література	Рівень стандарту
12.	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Ляшенка О. І.)	Рівень стандарту
13.	Фізична культура	Рівень стандарту
14.	Історія України	Рівень стандарту
15.	Біологія і екологія	Рівень стандарту Профільний рівень
16.	Хімія	Рівень стандарту Профільний рівень
17.	Іноземні мови	Рівень стандарту Профільний рівень

Перелік навчальних програм

для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня (11 класи)
(затверджені наказом МОН від 14.07.2016 № 826)

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	рівень стандарту

		академічний рівень
2.	Астрономія	рівень стандарту, академічний рівень профільний рівень
3.	Біологія	рівень стандарту академічний рівень профільний рівень
4.	Всесвітня історія	рівень стандарту, академічний рівень профільний рівень
5.	Географія	рівень стандарту, академічний рівень профільний рівень
6.	Психологія	
7.	Екологія	рівень стандарту, академічний рівень профільний рівень
8.	Економіка	рівень стандарту, академічний рівень профільний рівень
9.	Зарубіжна література	рівень стандарту академічний рівень профільний рівень
10.	Захист Вітчизни	рівень стандарту
11.	Інформатика	рівень стандарту
12.	Історія України	рівень стандарту академічний рівень профільний рівень
13.	Людина і світ	рівень стандарту, академічний рівень профільний рівень
14.	Математика	рівень стандарту академічний рівень профільний рівень
15.	Правознавство	рівень стандарту, академічний рівень профільний рівень
16.	Технології	рівень стандарту, академічний рівень
17.	Українська література	рівень стандарту, академічний рівень профільний рівень
18.	Фізика	рівень стандарту академічний рівень

		профільний рівень
19.	Фізична культура	рівень стандарту, академічний рівень профільний рівень
20.	Хімія	рівень стандарту академічний рівень профільний рівень поглиблене вивчення
21.	Художня культура	рівень стандарту
22.	Друга іноземна мова	рівень стандарту

Реалізація освітніх галузей

Навчальні плани реалізують освітні галузі Базового навчального плану Державного стандарту через інтегровані курси і навчальні предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

За рахунок варіативної складової збільшено години на вивчення окремих предметів:

для учнів 10-Г класів – по 1 годині на вивчення математики,

для учнів 11-П класу з метою вивчення окремих предметів „Алгебра та початки аналізу” та „Геометрія” на академічному рівні - 2 години;

учні 10-х класів вивчатимуть предмети «Інформатика» та «Мистецтво» як вибірково-обов'язкові по 2 год та 1 год відповідно протягом року.

Години навчальних предметів інваріантної та варіативної складових робочих навчальних планів, що позначаються дробовими числами (0,5; 1,5; 2,5; 3,5) викладаються упродовж навчального року таким чином:

ціла частина – щотижнево, дробова (0,5) – по 1 годині через тиждень.

Розподіл варіативної складової в школі III ступеня

Розподіл варіативної частини в школі III ступеня здійснюється з урахуванням профільності навчання, яке має на меті забезпечити більш глибоку підготовку старшокласників у тій галузі знань і діяльності, до яких у них сформувались стійкі інтереси і здібності. Повноцінність загальної

середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної так і варіативної частини навчального плану, яка складена з урахуванням профільності навчання :

- з метою вивчення учнями 11-Г класу предмета «Технології» з варіативної складової виділено по 1 годині на поділ;

- з метою загального розвитку творчих здібностей учнів, підготовки учнів до участі у ЗНО, поглиблення знань з окремих предметів виділено години з варіативної складової на проведення індивідуальних занять та консультацій з цих предметів у 10-х та 11-х класах.

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання приймає заклад освіти, враховуючи освітні потреби учнів, регіональні особливості, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у</p>

		<p>письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p>

		Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>

8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань</p>

		<p>алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	--

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>

Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>
--	--

Необхідною умовою формування компетентностей є *діяльна спрямованість навчання*, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльних і організаційно-методичних.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти

Профільна середня освіта здобувається після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року розпочинають здобуття профільної середньої освіти школи.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей проводять на уроці, семінарі, заключній конференції, екскурсії. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей проводяться навчально-практичні

заняття. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Оглядова конференція проводиться для учнів 10-11 класів. Корируючу функцію виконують оглядові консультації. Перевірка та оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Критерії, правила та процедури оцінювання здобувачів освіти

Оцінювання якості знань здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти».

Критерії оцінювання та очікувані результати освітньої діяльності учнів є обов'язковою складовою навчальної програми предмета. На початку вивчення теми вчитель повинен ознайомити учнів з системою та критеріями її оцінювання.

Для врахування думки учнів щодо якості та об'єктивності системи оцінювання проводяться щорічні соціологічні (анонімні) опитування учнів і випускників, а також моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти.

Результати оцінювання здобувачів освіти обговорюються на засіданні педагогічної ради школи.